

TENTAMEN I C/OFFENTLIG EKONOMI DEN 6 MAJ 2017

Registrerade HT 2015 och efter

Skrivtid: 5 timmar (kl. 09.00-14.00)

Hjälpmedel: Svenskt-engelskt lexikon, miniräknare. Programmeringsbar räknare skall vara tömd.

Skriv din anonymitetskod, ej namn eller födelsenummer, på samtliga inlämnade ark. Det är tillåtet att skriva på, och att lämna in, lösa blad. De lösa bladen häftas ihop vid inlämning.

Skrivningen består av sju frågor. Totala antalet poäng är 80. För Godkänd krävs 40 poäng och för Väl godkänd 60 poäng. Planera din tid och **skriv läsligt**.

Lycka till!

Lovisa & Mattias

Misstänker du fel i någon tentamensfråga, var vänlig kontakta skrivningsvakterna för vidare kontakt med ansvarig lärare, ”en timma efter skrivstart och 30 minuter framåt”.

-
1. Sara och Albin ska besluta om hur många tavlor de ska sätta upp i sitt kök. Deras respektive efterfrågekurvor för tavlor är som följer: $Q_s = 100 - 0,4P_s$ och $Q_a = 100 - 0,5P_a$, där Q_s och Q_a är antalet tavlor, och P_s och P_a är priset (marginella värderingen) på tavlorna. En tavla kostar 405 kr.
    - a. Är tavlor en kollektiv vara i detta exempel? Motivera! (3p)
    - b. Hur många tavlor ska Sara och Albin sätta upp i sitt kök om vi utgår ifrån att tavlor är en kollektiv vara? (5p)
    - c. Hur stor andel av kostnaden för tavlorna kommer Sara respektive Albin att betala om de bidrar till inköpet i enlighet med sina Lindahl-priser? (3p)
    - d. Vilka är svårigheterna med att uppnå den optimala nivån på den kollektiva varan tavlor i detta exempel? Förklara kortfattat! (2p)
  2. Kim gillar både choklad och cigaretter och ser att styckpriset på båda varorna är 0,25 euro.
    - a. Kim tänker spendera totalt 6 euro på varorna. Illustrera Kims budgetrestriktion i en figur. Illustrera Kims indifferenskurva under antagandet att den optimala kombinationen är 10 cigaretter och 14 chokladbitar. (3p)

- b. I syfte att förbättra folkhälsan introducerar staten en styckskatt på 0,35 euro på cigaretter [OBS! Antag att utbudet på cigaretter är perfekt elastiskt]. Visa hur budgetrestriktionen förändras, samt rita en ny indifferenskurva under antagandet att den nya optimala kombinationen är 12 chokladbitar och 5 cigaretter. (3p)
- c. Rita en linje parallell till den första budgetrestriktionen som tangerar indifferenskurvan från (b) samt skär båda axlarna vid 16. Hur stor är den ekvivalenta variationen? Hur stor är skattens överskottsborða? (5p)
- d. Den parallella linjen i uppgift (c) kan ges en särskild tolkning. Förklara. (2p)
3. Föreställ dig följande preferenser för storleken m^2 på en park. I samhället finns tre typer av medborgare, där 30 procent av befolkningen är typ 1, 30 procent är typ 2, och 40 procent är typ 3.

Rangordning	Typ 1	Typ 2	Typ 3
1	10	200	200
2	200	50	10
3	50	10	50

- a. Vilken eller vilka av typerna har tvåtoppiga preferenser? Förklara! (3p)
- b. Om två politiker tävlar om att vinna makten i detta samhälle, vilken storlek på parken kommer politikerna att anamma som deras plattform? Förklara! (5p)
- c. En vän till dig har studerat offentlig ekonomi vid universitetet i Lönköping. Vännens hävdar att vi ska ge politiker all makt eftersom politiker enligt det *välståndsekonomiska* perspektivet alltid genomför den politik som är i samhällets intresse. Vilka är de *politisk-ekonomiska* invändningarna mot din väns argument? (5p)
4. Alex tjänar 82 000 kronor i den nuvarande perioden, men inkomsten i nästa period kommer att vara endast 19 170 kronor.
- a. Illustrera Alex' intertemporala budgetlinje under antagandet att det går att spara och låna till en ränta på 6,5 procent. Rita en indifferenskurva för att illustrera optimal konsumtion under antagandet att Alex sparar 40 000 kronor i den nuvarande perioden. (4p)
- b. Illustrera effekten av en skatt på 50 procent på ränta [OBS! ränteinkomster] under antagandet att substitutions- och inkomsteffekterna tar ut varandra. Beräkna och skriv ut alla relevanta värden i figuren. (4p)
5. Statsöverhuvudet Robin vill gärna att sitt land ska ha en relativt jämn inkomstfördelning, men kan inte mycket om fördelningsprinciper. Som ideologisk ledare på Finansdepartementet faller uppgiften på dig att utreda frågor kring inkomstfördelning.

- a. Oppositionen i landet argumenterar för att en additiv social välfärdsfunktion enligt utilitaristiska principer leder till en helt jämn inkomstfördelning. Redogör för Robin vilka antaganden detta bygger på, och förklara om de kan förväntas vara uppfyllda. (5p)
  - b. Robin blir övertygad om att enkla additiva välfärdsfunktioner kan leda till att landet blir fattigare, men har hört talas om att det finns något som kallas för en Rawlsiansk välfärdsfunktion. Förklara vad denna innebär och vilken inkomstfördelning den kan leda till. (3p)
  - c. Oppositionen ställer dock inte alls upp på en Rawlsiansk omfördelning, och Robin undrar om det finns någon omfördelningsprincip som alla bör acceptera. Finns det någon sådan princip? Förklara i så fall hur en sådan kan motiveras. (3p)
  - d. Till sist undrar Robin om det finns andra motiv och perspektiv att ta hänsyn till när det kommer till inkomstomfördelning. Nämn några. (4p)
6. Landet Melvanien har två nivåer av beslutsfattande inom den offentliga sektorn: den centrala och den lokala nivån. De centrala beslutsfattarna ska nu bestämma vilken av dessa nivåer som ska tillhandahålla och finansiera (1) grundskoleutbildning och (2) försörjningsstöd. Beslutsfattarna frågar dig efter en rapport som väger för- och nackdelar med de olika nivåerna. Vilka är dina rekommendationer? (10p)
7. Den här uppgiften handlar om skatteundandragande. Besvara frågorna kortfattat.
- a. Det är vanligt att skilja på två olika typer av skatteundandragande. Vad kallas de? Vad innebär de? (3p)
  - b. Den enkla modellen om icke tillåtet skatteundandragande inkluderar tre olika faktorer som påverkar i vilken utsträckning folk försöker undvika att betala skatt. Vilka är dessa faktorer? Hur förväntar vi oss att de påverkar nivån av skatteundandragande? Vad tar modellen inte hänsyn till? (5p)